

HẸM HÚT THUỐC ĐIỀU
JOB

Đông Pháp Thời Báo

MỖI TUẦN LẺ XUẤT BẢN BA KỲ: THỨ BA, THỨ NĂM VÀ THỨ BẢY

DEPOT LEGAL
"INDOCHINE"
N° 2418

Directeur Général
NGUYỄN-KIM-DINH
Directeur & Rédacteur en Chef
DIỆP-VAN-KY
Directeur-Rédaction-Administration
96, Rue Mac-Mahon, 96
SAIGON
Téléphone: N° 824

Một sự cảm hoài về ngày xuân

Vừa mới ngày nào, tiếng pháo đã đông, mới hương bát ngát, cái quang cảnh đã xuân năm mới, từng bừng nở-áo-rơm-Nam-châu, mà có lẽ khắp cả Nam-Việt. Vây mà mai tới, hôm qua, thắm thoát tháng giêng đã hết nửa. Rồi đây chẳng bao lâu nữa mà sắp hết mùa xuân, lại chẳng bao lâu nữa sẽ lại đông qua, cái tết sang năm lại tới. Thế mới biết ngày qua qua cửa, một năm ngày tháng chẳng là bao. Đối non sông tình-thị-giờ-gam tới sự tiến-hóa của nước nhà, nên không là khá-hở nhỏ, ai mà chẳng nồng lòng xót ruột.

Kể từ trăm năm trở lại sự tiến hóa của thế giới, tựa hồ theo tháng mà cùng lên: cái văn minh tàu thủy đã tiến lên tàu ngầm, cái văn minh học xe lửa đã tiến lên máy bay, cái văn minh điện giây thép đã tiến lên điện không dây, điện truyền tiếng, hết thấy các khí cụ động mà mạnh dần dần, giết người lấy của, về phần thế giới, đều là một ngày một tiến.

Riêng về ta thì không thế, người tàu thủy tàu ngầm, ta vẫn thuyền nan thuyền ván, người máy bay xe lửa, ta vẫn xe kéo xe bò, hết thấy các việc mà người ta tiến bộ, thì ta vẫn nguyên như cũ. Con đường tiến hóa chậm chạp như vậy, thật cũng đáng tiếc. Song, phải chi Tân-Lô còn đại, Hồng-Lạc còn nhỏ, thì trăm năm về sau tất cũng có ngày mới một Khôn thay, đại Tân-Lô thôi đã rồi, mà vận mệnh của nó Hồng-Lạc cũng không lấy chi làm vướng.

Bạt-mê-Nhi nói rằng: Loài người nếu được đủ ăn đủ mặc, thì hai mươi lăm năm, nhân số phải nhiều gấp hai. Câu đó thật đáng lo, nghĩa là theo số trung bình vì mỗi người lại hai lần tuổi, để đủ sanh đẻ hai con. Nước ta có lẽ dân số sẽ hai lần trước chưa biết là xuất-hiện từ đâu, song lấy nhân-số mà tính, thì trước đó một trăm năm, người mình cũng không dưới số hai mươi triệu. Như vậy thì ngày nay phải có một trăm triệu, mới là đúng với lẽ sanh sản của con người. Vây mà chỉ bấy nhiêu, đủ để số người mình không thiếu thì.

! Phải chi thế-giới muốn nước, nước cũng như nước mình, thì sự đó cũng không khó. Lo Nương không thể, số người của mình thì không tăng, mà số người của thế-giới thì mỗi ngày mỗi tiến.

Nước Hoa-Kỳ trước đây 100 năm dân số có 9 triệu, ngày nay lên tới một trăm triệu. Cũng thời kỳ ấy, nước Đức dân số có 24 triệu qua hồi Âu chiến, tăng gấp đôi, mà ngày nay cũng có được 60 triệu. Nước Anh trong khoảng 1800, dân số có 15 triệu, năm 1880 lên tới 31 triệu, nước Pháp trong khoảng 1800, dân số có 24 triệu, năm 1900 lên tới 39 triệu. Nước Nhật gần nay, mỗi năm dân số thường tăng lên một triệu. Nói cho đúng, thì từ hồi Âu-châu, nước nào dân số cũng mỗi ngày mỗi tiến.

Hiện nay ai cũng biết rằng: các nước đó đất không đủ ở, nước cũng chẳng trong vắt để thực dân, Giam-trải để chất, một đất không đủ dân, vậy thì họ định thực dân vào đâu? Tất phải dùng hết năng lực mà tiến huy những dân tộc họ suy, động mà cướp chỗ ở tranh miếng ăn cho giống nòi của họ. Tôi khi đó, những nước này vì, nếu không đủ sức mà chống lại với người địch, thì tránh sao khỏi cái vòng dục, thì đó cũng là lẽ đương nhiên, không có chi lạ. Nhưng chúng ta các nước thì được mau tiến, vì có nhiều lẽ: hình ảnh công

binh, chánh trị khoan giãn, nhơn dân đều sanh hoạt một cách tự do. Nước ta chẳng những không có mấy hạnh-phúc đó, lại có nhiều thảm họa khác: náo tạt địch, náo vô đề, náo đầm thù, náo bão bề, mỗi khi có nạn xảy ra, dân chúng thiệt hại kể hàng nghìn hàng vạn; chẳng những thế, đất Tân-đảo, ấp cao-sơn, hằng năm bao nhiêu con châu tiền ruộng cũng giết nhau làm bôn cho gốc cây rẽ cò. Ôi, đau trong 'cơn lửa, không thấy can mà thấy khô, nước ở trên rồi, chẳng thấy voi mà thấy hết. Cái dân sống đau thác đấy, lại mui trời cũng không là mấy.

Đường lạc lõng thiếu văn vật, ngày như nước chảy, tháng như thời đại, mà trong tương lai cái văn minh của chúng ta sau này, than ôi, nỗi cảm hoài bao xiết!

NGÔ-TẤT-TỐ.

Nước Đức chữa quên cái thù xưa

Ông Stressemann

Gởi thư lại trăm mười năm nay, nước Đức chưa quên đâu. Trong nước họ vẫn bị mất luyến binh, bị mất đức độ, lại đây cho họ hòa liên có cái tinh-thần phục thù... chỉ còn đợi cơ hội lại phát thôi.

Stressemann, ngoại-giao-tổng-trưởng ở Đức bấy giờ, là người rất cao về cái tinh-thần ấy. Người một lần bỏ hòa bình, nhưng mà ở trong chứa chan tâm lòng địch hại.

Các nước châu Âu vẫn sự nước Đức lại quá-tư-cường, cho nên vẫn giữ gìn lại, thì nhất là đối nước Đức sau cho có bảo-chứng về sự hòa bình. Stressemann nói rằng: "Đời nước Đức bây giờ, là một thời đại cách nghĩ. Những nước ghét nước Đức đã bỏ dứt nước Đức bây giờ, không có sức giữ yên được bởi, cũng không có sức bảo hộ được từ và sanh mạng cho dân. Vây thì lợi-cư-ơng đối bảo-chứng làm gì."

Nhưng mà nói đến việc hòa-bình, thì lại nói đến cái tinh-thần Locarno (Le-pri de Lo-rano) thì Stressemann lại nói: "Locarno là một cái điều-vực vô giá trị."

Còn nói về nước Anh và nước Pháp thì Stressemann nói là nước Pháp hay sanh sự, chỉ đối nước Đức điều này điều khác hoai.

Stressemann là một người trọng-ý trong chính-cơ nước Đức ngày nay, có lẽ, có lẽ, mà cái ý-kiến đối với việc diệt châu Âu thế nào, không ai đó biết được. Người châu Âu vẫn cho Stressemann là Bismark thế hai. Bismark là một kẻ hèn-khét của nước Đức bởi cuối thế-kỷ trước, làm rồi hết cả châu Âu.

Tình hình nước An-đô (THỜI-ĐÀM)

Cải-phong-trào cách mạng ở An-Đô lại lần - Bà Tổng-Khánh-Linh hô hào về việc Hoa An-linh lực.

BÀ TỔNG-KHÁNH-LINH

Bà Tổng-Khánh-Linh tức là Tôn-Dật-Tiên phu-nhơn, từ ngày việc Ninh-Hàn chia rẽ, thì cũng với Trần-Hữu-Nhơn đi sang Nga, là các báo An-đô cho cái tiếng oan là lấy Trần-Hữu-Nhơn, thì bấy lâu vẫn ở Kinh-thành Moscow nước Nga.

Hồi cuối năm vừa rồi, đảng cách-mạng An-đô họp Quốc-dân-hội-nghị ở Madrid, có viết thư mời bà sang dự hội Bà xin chấp-phủ An-Đô, cấp thông-hành cho bà đi Madrid, nhưng chấp-phủ An-Đô không cho, bà giận lắm, viết thư cho đảng cách-mạng An-Đô có nội dung:

"Sự từ chối như thế, tôi ra rằng: người Anh chuyên chế hết sự, rào hết cả đường lối của dân-tộc An-Đô"

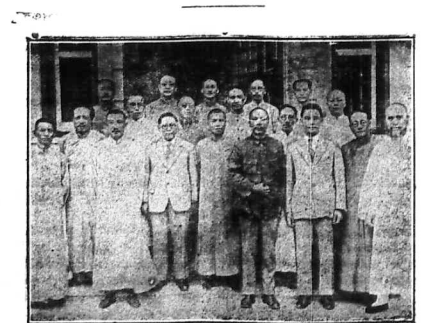
(Tòa kiểm-duyệt bỏ hết đoạn sau)

Máy nhà từ thiện gởi tiền giúp đồng-bào bị lụt ở Thanh-Hóa

1. An-dại-Chương-Phong-Long	104\$00
2. Ng-sung-Thân-ai-gon	2.00
3. Ng-như-Quỳnh-Saigon	5.00
4. Phạm-vị-Thập-Saigon	5.00
5. Tân-Đức-Thư-Xã-Saigon	10.00

Số tiền máy ký trước..... 24\$00
Tổng cộng là..... 126\$00

Yêu-nhân trong Quốc-dân-đảng

Đây là hình những người trong Quốc-dân-đảng ở Nam-kinh và Hôn-châu hiệp lại với nhau, sau khi đã phục chức Tổng-tư-lệnh cho 1 tướng-giới-Thạch.

LỜI NGƯỜI SAY

Chuyện đời xưa

Xưa kia có con chim hai đầu, cũng như nhau hai cánh mà bay, hai chân mà chạy. Đầu yếu, đầu mạnh. Có lẽ nguyên trước đầu yếu kia cũng mạnh. Song một ngày một nhin mà thành ra yếu.

Chữ mạnh có chữ mặt ăn thiếu. Mỗi khi bay đi ăn, bao nhiêu những món chi ngon ngọt, những vật chi đồ khốc đồ dành mà ăn hết, chẳng chừa chút chi cho cái đầu kia.

Từ, chữ yếu mới nói với chủ mạnh hơn mình rằng:

"Anh hãy từ từ cái miệng anh lui từ từ vậy, có ngày anh cũng không còn chi nữa mà ăn."

Chỉ mới giữ lời thôi, còn để cho chút đỉnh để là nung rồi, sao lại cho giờ gần mới vậy nói khước? Chứ này làm gì đáng, làm thử coi...

Đề coi... Mà để coi thật, cách đi bữa sau, hai anh cùng ra đi. Bữa kiến ăn, anh mạnh cứ quen theo thói cũ, định lấy đồ ngon ngọt bỏ khước lấy mới mình. Anh yếu cứ làm thinh, lau những món đồ mà ăn vào.

Bỗng nhiên anh mạnh thấy sao trong miệng như khác, biết là trong đó, mới lấy tay mà nắn nắn.

"Thôi từ từ thôi không sợ sức mạnh nữa. Xin anh công minh."

Anh yếu cười mà đáp: "hơi từ một chút."

Trời chiều bóng xế, gió thổi thổi hơi hơi, chim Tinh-vết đi ngắm đá về thấy bán bán cái có, cái thấy chim hai đầu từ từ trở nên một đống...

Chuyện này, say nhờ, chép xem choi.

H. CHIM.

Ai là tò vò văn-minh?

Xưa nay, người Âu-châu vẫn chịu là "ai nguồn gốc văn-minh của thế-giới phát ra từ An-Đô và nước Tân-lô, vì nhiều thứ máy móc ở đời này bày bày, từ người Tàu phải phải ra trước.

Thế mà nay họ lại nói khác. Có một người Đức, gọi về khoa nhơn-chính-học (Ethnologie) là Von Le-coq có về phần cổ tích An-Đô. Bày rằng: người Bồ-tà ở kinh-thành Berlin, mới nói rằng những tượng Phật của Tàu và An-Đô đều là bắt chước kiểu-nhào tượng thần Apollon và Bacchus ở Hy-Lạp trước.

Giáo-sư Von Lecoq trước kia đã ba lần đi thám-hiểm các bãi cát lớn ở giữa châu Âu, cho nên nói chắc rằng người Tàu và người An-Đô bắt chước kiểu tượng thần của Hy-Lạp mà làm theo cho hợp với tôn giáo và sự tin-nghưỡng của mình, không còn nghĩ gì nữa.

Vậy, giáo-sư kết-luận rằng: bấy lâu nay nói người Tàu là từ phát-minh ở thế-giới, nhưng nay xét ra thì ta kẻ bắt chước mà thôi.

Câu chuyện hằng ngày

QUAN LÔN VÀO NAM-KY

Bon dân đi ở ngoài biển nghe lời đồ đánh non người, đi mò vào làm cu-li các vườn cao-sơn trong Nam-kỳ nhiều quá. Không để mấy người chủ vườn nuôi lợn mà không mắc bệnh, đối đãi với cu-li có nhiều điều tệ bạc, không nói đau cho hết. Chính-phủ cứ tìm nhiều cách binh vực, nhưng bấy lâu chưa có hiệu quả gì.

Người ta kêu nói thò than qua, chánh-phủ nghe cũng nóng ruột, nên mới rồi định lại cái thể-lệ vườn và nuôi cu-li mới ở Bắc-kỳ vào.

Muốn cho được vững lòng tin của dân, cho nên chánh-phủ lại sai người đi khám xét cái tình hình của cu-li ra sao, xem có hợp với thể-lệ mới của chánh-phủ mới đặt ra không?

"Người phụng thừa cái chức trách ấy là quan lôn."

Thiệt vậy, mới rồi quan Thống-sứ Bắc-kỳ đã phái quan An-sát tỉnh Lạng-sơn là Lưu-Bằng Đoàn vào Nam-kỳ để khám xét công-việc và tình hình của bon cu-li, và xem bon cu-li có yêu cầu điều chi, chánh-phủ sẽ xét mà binh vực cho.

(Tòa kiểm-duyệt bỏ hết một đoạn)

Nay quan lôn vào đây để xem tình hình bon cu-li, thì cái trách-nhiệm của quan lôn quan-lực làm đủ 1 bon cu-li ở các vườn cao-sơn, nghe tin quan lôn vào, chắc họ đã dự bị để bày tỏ cái tình hình của họ cùng quan-lực về làm với nhà-nước, gồm cho, đúng để cho bon chủ vườn cướp của cướp công của họ tội nghiệp.

Chức-trách của người gồm có ba mặt: Chánh-phủ, bon tư-đôn và dân. Quan lôn nghĩ thế nào thì nghĩ. Mong rằng ba tháng xong công việc, quan lôn về Bắc mà bon cu-li trong này nhắc đến tên quan lôn bằng một cách quý mến thì hay.

KHÓ THAY CÁI NGHỀ LÀM TOÀN-QUYỀN

Ky hào trước. Lối người say lo rằng tới năm 3000 nước Việt-Nam sẽ thuộc-tai. Đến ngày ấy là kiếp say rồi, thì may của tôi, vì đất Việt-Nam có thuộc-tai thiết, tôi mới có được cái đất Toàn-quyền, thì chắc tôi cũng gay mà xin từ. Vì làm từ có hơi thiệt, nhưng hay bị chúng đồ nước lạnh lạnh dần, chịu không nổi.

Làm Toàn-quyền khó, là vì làm sao chiều được người mình lại chiều cả dân thuộc-địa, tức như có ông nào làm Toàn-quyền ở Đông-dương này, làm sao cho vừa lòng người Pháp, lại vừa lòng cả người Việt nam, là tự-quyền của họ người Việt nam, lại xung đột nhau, không làm sao mà dung hòa cả hai bên được. Nghĩ lại mà tội-nghiệp cho quan Toàn-quyền Varenne song đây 18 tháng rồi, cũng có nói, cũng có làm, mà cũng có cái quên; thế mà người mình thì trách ngài đọc nhiều "dieu-ea" quá, còn người Pháp thì bực cái việc ruộng đất ở Darlac ra, làm cho ngài về Pháp làm ăn mãi mà chưa xong...

Ấy, làm Toàn-quyền khó như vậy đó. Hèn chi hồi ông Albert Sarraut xách vali ở đây về đi phải than thở rằng:

"... Trong 25 năm nay không có một ông Toàn-quyền nào sang ở Đông-Pháp mà không bị công kích, bị binh phạm, bị vụ oan, bị thóa mà bằng một cách tàn nhẫn và vô lý. Ai cũng bị hết, không trừ một ai."

Ở ai có hết lòng hết sức cho công việc thuộc-địa của nhà nước thì đâu đến khi được chừa ra về ai cũng lấy làm chán chường say đáng.

Q. C.

Đàn bà Âu-châu thiết có, nhiều cái dùng khi học người; việc gì làm đã thói bại rồi, mà họ còn quýt làm đi làm lại cho kỳ được.

Lại có một người đàn bà nữa sắp bay qua Đại-lục-dương!

Hồi năm ngoái có hai người đàn bà Mỹ-là bà Ruth Elder có cô Grayson, dự mấy lần thử bay qua Đại-lục-dương. Elder bay được ba tuần đường rồi trở xuống biển, may gặp có tàu cứu. Cô Grayson bay lại trước lại trở về, đến lần chết bay ra thì mới làm tịch, chắc chết Đại-lục-dương mà không hay nữa.

Nay lại có nhà phi-hành người nước Austria là cô Dillenz lại định vượt Đại-lục-dương. Hồi tháng 9 năm ngoái đã bay một lần không xong. Mùa xuân này, cô lại định bay nữa.

HÀNG XE HƠI MỚI

Một nhà ông L. A. S. G. D. của nhà hàng xe hơi của ông Nguyễn-văn-Kiến đang định kêu hòa lập một cái hãng xe hơi khá lớn, từ bốn 250 ngàn đồng.

Chuyện ấy thật nên làm. Vì nếu như xe hơi là cần phải có cho An-nam ngày nay, thì An-nam cũng nên mà lập lấy hãng này để xứng cho chia lợi cũng các hãng khác.

Đều ấy thì là một điều rất hay, người ta. Song chỉ sợ một điều là người ta lãnh làm không được thao việc mà làm từ, thì thật buồn cho An-nam chúng ta.

Nay nghe như tưởng ông Lê-văn-Đức đã có dự định người rất thao về nghề buôn bán xe hơi giúp vào. Vì hiện nay ông Đức đã khởi sự đi kêu hòa đăng làm cho mau xong việc 250 ngàn, mà ông ta nhận cho mình 100 ngàn; còn lại 150 ngàn tương đương có thể được.

Chức cho việc ấy mau thật, người xứ Nam-kỳ lại đáng thêm một cái công nghiệp lớn nữa.

HẠT GIÚP THANH NGHĨE

Hiện này giờ Bôn-ban đã hiệp cùng rap hát Đức-Hoàng-Hội và mấy người hội viên hội từ hâu Distany là những tay đánh nghệ hát, đánh hát ba thứ tưởng mà hát giúp Thanh-Nghệ.

Còn ao làm sao cho đáng hoàn mỹ nghĩa cho những người vui lòng xem những chuyện không ra trò gì hết.

May như mà tên rạp đang xây ở, thì có lẽ hát Sài-gon, Cholon rồi đi hát khắp cả địa tỉnh.

Ước ao như vậy, mà không biết có xong không.

Xin ai có ý chi hay, hoặc là có biết hát mà muốn hát giúp làm nghĩa, thì xin gởi thư hay là đến tại Bôn-ban mà thương nghị.

ĐỒNG PHÁP.

Nhờ đọc tiểu-thuyết Huyệ-Lê-Hoa

Hay lắm! Hay lắm!

số 1, đường Lefèvre, SAIGON có mà thôi

Kho sách bảo xưa Quán Văn Đường 28-Jan-2022

Trường-tư' Nguyễn-phan-Long

SAIGON--DUONG LEGRAND DE LA LIRAYE

Từ số 24 cho tới số 214

Mỗi năm học-sanh của bốn trường đi thi bằng cấp tiểu-học (certificat d'études élémentaires) và bằng cấp sơ-học (certificat d'études primaires) đều đặn nhiều, là thường rồi. Trong năm 1927, bốn trường cho học-sanh lớp trên đi thi bằng cấp tốt nghiệp (Diplôme de fin d'études primaires supérieures) lần thứ nhất, được 5 trở đầu.

Từ khi có trường-tư của người bốn-quốc sáng tạo đến nay chỉ có bốn trường được như vậy mà thôi. Bốn trường dạy học trung-học và học sơ-học. Có giáo sư Tây và Nam giới và thao nghề giáo-dục dạy rất cần mẫn.

Tự trường ngày 3 février 1928, năm 12 tháng giêng An-nam.

Y kiện đòi với việc lập Học-Bổng

(BỨC THƯ GỬI CHO BẠN BÈN PHÁP)

Từ hồi năm ngoái, sau khi đề-xướng "a việc Học-Bổng, bản-báo có đăng mấy bức thư của một người học-sanh ta bên Pháp là M. Nguyễn-văn-Tê, gửi về bản về vấn đề này. Nay tiếp được bức thư của M. Phan-văn-Hàm gửi lại đáp M. Nguyễn-văn-Tê ở bên Pháp, tuy là bức thư riêng, mà là bản việc công-tính, nên bản-báo trích đăng.

Trong bức thư dưới đây, hình như M. Phan-văn-Hàm có ý nghĩ lòng về việc lập Học-bổng. Phải! một nước 25 triệu người, thế mà có lẽ về mặt việc "sanh từ quan đôn" như việc lập Học-bổng, chỉ nghe tiếng gọi, không nghe tiếng thưa, ai mà không chán! Song M. Phan-văn-Hàm đứng với chân tâm chí. Người nghĩ mà đến đây, muốn bày ra vô hoai bên tai, cũng phải tình đây. Việc lập Học-bổng cũng thế.

Còn M. Hàm bàn đến nên khoan việc phải người du-học, mà nên mở mang việc học phổ-thông trong nước. Điều ấy là lẽ phải rõ-ràng rồi. Nhưng M. Hàm đã chắc là sự mở-mang nên học phổ-thông trong nước dễ hơn và lợi hơn việc phải người du-học chăng?

LỜI TÒA-SOẠN.

Ở Huế, người đi xin, chỉ xin một trụ, một trụ nhằm có một đồng xu của một đồng xu. Ở Hà nội người đi xin, chỉ xin có một đồng chấu; đồng ấy tức là đồng chính; đồng chính nhằm có nửa đồng xu. Ở Saigon người đi xin, xin tới một đồng xu. Một trụ, một chính, một xu, nhiều ít có khác nhau chút ít, mà cái sự vui sướng của ba người đi xin ở ba nơi, khi xin mà được người ta cho, thời có lẽ cũng ngang bằng nhau. Nghĩa là một trụ, một chính, một xu, cũng có thể làm cho người ta vui sướng được. Nhưng mà người đã có học đồng, tức phải có học chực mới vui sướng, người đã có học chực, tức phải có học (trăm mới vui sướng. Cứ vậy mãi, mà người ta có bao nhiêu tiền cũng lấy làm túng thiếu hoài.

Nay có đồng về việc lập học-bổng, mà không thành cũng không lấy gì làm lạ. Đây là lẽ ở đời lại có hai ông Di, Tề.

Hai ông Di, Tề (1) nếu mà muốn làm vua chư hầu, thì đầu tiên, nếu mà muốn làm thiên-tử chắc cũng muốn được. Hai ông ấy giàu có sang trọng, kếm ai sự gì? Trần hào mỹ vì có thiếu dàu, mà lại đi ăn rau trong núi Thôi? Ăn rau trong núi Thôi mà lấy làm vui sướng, là vì một lẽ gì? Kịp khi gặp người bán cái nhà chóc, mà mới gặp mình, bèn lấy sự ăn rau núi Thôi làm nhớ nhọc. Rồi mà lấy sự nhện dằm làm vui sướng, là vì một lẽ gì?

Cái lẽ ấy, bao giờ có người hiền, thời việc lập học-bổng mới có cáo thành. Nay anh bạn thân-thai của tôi còn có đồng lập học-bổng chẳng là không biết người làm dự ra?

Vấn biết không phải không có người hay như ông xã ở Vinh-châu (Bacieu) - nhưng mà, than ôi! 1 tiếng thấy có làm người canh học thua đến mấy mươi ngàn, mà việc nghĩa so-do từ cái học.

Anh Tề của em nghĩ chăng? Một nước cần phải có nhân-tài, mà cũng cần phải có dân có nên học-phổ-thông cho rộng - Nước có nhân-tài mà dân không có học phổ-thông, thời nhân-tài không có ảnh-hưởng gì với dân chúng cho lắm.

Người học-sĩ sức nhảy cao, mà đứng trên đồng cái gậy chon cứng không nhảy lên cho vua sự muốn được; là vì đồng cái bời-rời làm trở lực tương ấy "bạn" đi.

Cho nên đã bàn đến việc gọi người đi du-học nước ngoài để cầu lấy nhân-tài, tương cũng nên bàn lập nên học phổ-thông trong nước, để sau này, tương dư dư tương hay, giúp nhân-tài trong mọi việc.

Hướng chi ở nước ta bây giờ không phải thời nên đến việc lập học-bổng, vì rằng việc này (interet) mơ màng c có người sự mình khuất đi rồi mà chưa thấy kết quả cho sướng mắt! Còn như cầu lợi (interet immediat) là sự mở trường tư-thực để dạy học phổ-thông, ta thử bàn coi, họa mà có trường thì chẳng.

Một người xuất ra năm sáu ngàn đồng bạc để lập một cái học-bổng, đến bao giờ mới thấy việc nghĩa của mình kết quả đáng mừng?

Như gọi một người học-sinh có diplome (études complémentaires ou enseignement primaire Supérieur) thời qua Tây giới ra cũng 2 năm mới lấy được bằng tú-tài. Rồi mà học chuyên môn cũng phải mất hết ba bốn năm mới là tốt nghiệp được. Thế thời đi ra năm sáu năm mới có người về

nước. Bấy giờ mới bắt đầu thái-hành cái sở học của mình, đến mấy năm sau nữa mới thấy kết quả chút ít.

Còn như người đã có tú-tài rồi lại chuyên về văn học thời thấy giờ còn phải dài nữa, vì văn-học không phải dễ, mà đi cho đến tốt nghiệp trường Ecole Normale Supérieure thời ngay như người Tây cũng lấy làm khó thay. Ở Normale Supérieure ra, khi về nước còn phải dạy học cho đến có diplome mới được tú-tài - nghĩa là cũng mất hết ba bốn năm - rồi mới gọi đi dạy được. Đâu em đi Tây cũng sau bấy năm nữa mới về nước. Thời ra, dân anh mất hết sáu bảy năm, dân em mất hết chín mười năm, anh em mất hết vài mươi năm, rồi trong nước mới có thể nói chuyện có nên học phổ-thông của dân lập. Tại giờ ấy học phải là văn. Lúc bấy giờ mới học thấy có kết quả chút ít. Mà trong khoảng vài mươi năm ấy, ở nhà quê có làm đưa mình-mắt đi đến trường làng hoặc học với anh em bạn mới biết trước mình vai tháng, hoặc ngồi lật chữ mới tập vở làm-lem, rồi lần lần bị đào thải đi hết một phần nhiều, có làm đưa lại phải ở nhà giúp đỡ mẹ cha những chuyện lật vật. Trẻ em mình-mắt ấy mong gì có diplome, tú-tài, để mà đi thi lãnh học-bổng đi Tây!

Đó là nói về phần tiền được người có tài, có chí, mà nghèo, để gọi đi. Tài, chí, nghèo, là cái rầy lựa lọc, tưởng mới năm mà có được mấy người đi Tây. Đi Tây học nên tài, về nước được "tốt", thời còn là mấy người. Hoàng chi, trong chốn phồn-hoa, đầu non học kém, mà trăm ngàn, triệu tư-trưởng lại bồng-bập đập vào mình, thời nếu không về về lời rằm hồn, còn biết về đường tư-trưởng nào mà khuynh hướng. E có khi khuynh hướng về một đường trái lại với điều trông cậy của quốc-dân Việt-nam chăng?

Vậy thì nên học phổ-thông tro g nước ta phải liệu ngay.

Tôi muốn nói về việc lập tư-thực, là việc tôi đã được kinh nghiệm, vì năm xưa có giúp việc cho người anh em lập tư-thực ở Soctrang. Lập tư-thực chẳng những làm được việc nghĩa, mà lại sanh được phương lợi. Trường tư-thực ở Saigon mấy cái ai cũng trông thấy ngày một to ra. Ở Mỹtho, ở Trávinh, ở Soctrang, ở Longxuyen, mấy cái tư-thực đều có cơ thành phát. Có kể ra lấy tiền cơ từ 14\$ cho tới 16\$ mỗi tháng thời mỗi một khi có 60 đũa học trở ở trong (interne), chủ trường có thể cho học-bổng cho một hoặc hai đũa học ở trong, (mà còn lợi nhiều), nếu lấy tiền học-phí từ 4\$ tới 6\$ mỗi tháng thời mới hi có vài chục đũa học trở ở ngoài (externe); chủ trường có thể cho một hoặc hai đũa ở ngoài học, không lấy học phí (gratuit).

Như thế thời kẻ giàu giúp người nghèo, mà người chủ trường lại được tiếng hảo nghĩa, thời sao lại không có ai chịu lập tư-thực để dạy phổ-thông, cho trẻ em có chỗ ngồi học. Trường nhà nước hiện không đủ mà thấy cũng thiếu kém quá đi.

Ta cứ xem ngay người Tàu ở Chợ-nam đó, thời đã lấy làm gương. Ở Chợ-nam không có một cái chùa nào mà không có trường, chẳng những trường văn, mà còn trường võ, chẳng những trường nam, mà còn trường nữ, nữa mà. Người Tàu họ cũng đang cái lợi lấy tiền người giàu cho người nghèo học. Họ lại cũng cho vợ con đi công chùa, để lấy một phần tiền công chùa mà chi phí về việc nghĩa học.

ở Nam-kỳ ta, đã lập được Việt-nam ngân-hàng, đã lập được Lê-công-Hoà công ty (hoạt chaffeurs) (hai hội này ở Chợ-nam), sao lại không có thể lập được một cái Nghĩa-đoàn để lập thiết-tư-thực, trong các tỉnh? Các người có certificat từ tên trường có thể hiệp nhau mà lập nghĩa-đoàn ấy được.

Nay như có xướng lên cái vấn đề lập đại nghĩa-đoàn để kiến thiết tư-thực, hoặc có kẻ bảo rằng sự học ở trong nước bị hạn-chế quá, chương trình của sự học còn hẹp hòi quá, thời ai kết quả không mỹ - mãn, không nỡ-mãn thời quyết là phải vậy rồi. Nhưng gọi người đi ngoại-quốc, mà gọi đi Pháp lại mong có kết quả hay thời đáng lấy làm ngờ lắm thay!

Mà thôi, sự trở ngại không phải từ nơi trong mình ta, ta hãy tạm

PHAN-VĂN-HCM.

Hơi đồng báo !! Nên lưu ý

Tôi chỉ nhớ uống rượu chất biếu "RAISINITE" và chất đó thường mới bữa cơm nên mới lạng tưới da, thậm chí, xem người phi mĩ thế này. Đồng báo cũng nên dùng như tôi thì mới biết lợi bổ của tôi quá thật. Rượu này do hãng "TIẾN-TÀI" ở 86, đường Low-rain, Saigon, là hãng nhân Nam trú bản, vậy uống nó vào chẳng những có ích cho mình mà thôi, lại còn dộng tiếng người khen là biết vừa giúp cuộc mới mang buồn bản của người bôn xứ. Xét ra nên làm. Hãy nhìn nhân có hình trên thi phải!

RẤT HỮU DỤNG RẤT CẦN ÍCH

CA-NỐT HƠI :- GHE THUYỀN CÓ MÁY

Cho các vị đồn điền các, vị nông gia, mấy người lãnh chớ thuyền. Chúng tôi có trụ nghỉ chớ ra dăng một kiểu rất tiện dụng cho các ngài. Chúng tôi cũng lãnh làm lại và sửa các thứ Ca-nốt và máy móc khác.

Gởi cho không những kiểu bản đồ, hình giăng, văn-văn, không buộc phải mua.

Salon Nautique
Môn bản, 466 đường Paul Blanchy
Saigon (Tân-dinh)

J. B. LOUVET
CUỘC ĐUA VÔ ĐỊCH NAM-KỲ 100 NGÀN THUỐC
Hàng "AU SPORTIF FRANÇAIS"
135, Rue d'Espagne 135 - SAIGON -
Đem ra đư đua 9 người chày
về tới ăn được ba người:

Hàng 3: M. LAKEMANCE CỨ X J. B. LOUVET
6: M. THONG id. id.
21: M. MO id. A. S. F.

Chứng rằng sự chắc và tốt trội hơn là số nhiều người chạy
Có bán tại hàng:

Au Sportif Français
135, Rue d'Espagne, 135 - SAIGON
Mọi mình làm Đuật-biên Đuật-chợ biếu xe máy trên đây và cũng có bán xe máy biếu:

= ELDEE và A. S. F. =
và đồ phụ tùng cho xe máy và đồ ruột biếu:

BERGOUGNAN

BÁN SẺ và BÁN LẺ ĐỒ HẸ TỐT và LẠC SẺ

HUYNH-KIM-VÂN
Ngân, Tòa bố Trávinh Đuật-độc quyền
TRÁVINH và VUNG-LIÊM

TRỜI LẠNH - TRỜI KHỞI SỰ LẠNH
Hè trời bắc đầu khởi sự lạnh, thì tiệm

NGUYỄN-VĂN-TRẦN
94-96 Boulevard Bonnard
-- SAIGON --

Có bán đủ các thứ (món) bóng, mền mĩ giá, "thiết" rẻ, không đũa dăm sạnh.
Mĩn quí ông, quí thầy và quí cô, lên viếng tiệm mĩn, thấy đồ tốt mà giá rẻ

Ao Caoutchouc bạn mưa và Gabardine bạn lạnh

	CAOUTCHOUC	CAOUTCHOUC	CAOUTCHOUC
	1 Lít Lít 100	1 Lít Lít 100	1 Lít Lít 100
N 300 N 320 N 340 N 360 N 380 N 400 N 420 N 440 N 460 N 480 N 500 N 520 N 540 N 560 N 580 N 600	8.40 8.50 9.00 9.10 9.20 9.30 9.40 9.50 10.00 10.10 10.20 10.30 10.40 10.50 11.00 11.10 11.20 11.30 11.40 11.50 12.00 12.10 12.20 12.30 12.40 12.50 13.00 13.10 13.20 13.30 13.40 13.50 14.00 14.10 14.20 14.30 14.40 14.50 15.00 15.10 15.20 15.30 15.40 15.50 16.00 16.10 16.20 16.30 16.40 16.50 17.00 17.10 17.20 17.30 17.40 17.50 18.00 18.10 18.20 18.30 18.40 18.50 19.00 19.10 19.20 19.30 19.40 19.50 20.00 20.10 20.20 20.30 20.40 20.50 21.00 21.10 21.20 21.30 21.40 21.50 22.00 22.10 22.20 22.30 22.40 22.50 23.00 23.10 23.20 23.30 23.40 23.50 24.00 24.10 24.20 24.30 24.40 24.50 25.00 25.10 25.20 25.30 25.40 25.50 26.00 26.10 26.20 26.30 26.40 26.50 27.00 27.10 27.20 27.30 27.40 27.50 28.00 28.10 28.20 28.30 28.40 28.50 29.00 29.10 29.20 29.30 29.40 29.50 30.00 30.10 30.20 30.30 30.40 30.50 31.00 31.10 31.20 31.30 31.40 31.50 32.00 32.10 32.20 32.30 32.40 32.50 33.00 33.10 33.20 33.30 33.40 33.50 34.00 34.10 34.20 34.30 34.40 34.50 35.00 35.10 35.20 35.30 35.40 35.50 36.00 36.10 36.20 36.30 36.40 36.50 37.00 37.10 37.20 37.30 37.40 37.50 38.00 38.10 38.20 38.30 38.40 38.50 39.00 39.10 39.20 39.30 39.40 39.50 40.00 40.10 40.20 40.30 40.40 40.50 41.00 41.10 41.20 41.30 41.40 41.50 42.00 42.10 42.20 42.30 42.40 42.50 43.00 43.10 43.20 43.30 43.40 43.50 44.00 44.10 44.20 44.30 44.40 44.50 45.00 45.10 45.20 45.30 45.40 45.50 46.00 46.10 46.20 46.30 46.40 46.50 47.00 47.10 47.20 47.30 47.40 47.50 48.00 48.10 48.20 48.30 48.40 48.50 49.00 49.10 49.20 49.30 49.40 49.50 50.00 50.10 50.20 50.30 50.40 50.50 51.00 51.10 51.20 51.30 51.40 51.50 52.00 52.10 52.20 52.30 52.40 52.50 53.00 53.10 53.20 53.30 53.40 53.50 54.00 54.10 54.20 54.30 54.40 54.50 55.00 55.10 55.20 55.30 55.40 55.50 56.00 56.10 56.20 56.30 56.40 56.50 57.00 57.10 57.20 57.30 57.40 57.50 58.00 58.10 58.20 58.30 58.40 58.50 59.00 59.10 59.20 59.30 59.40 59.50 60.00 60.10 60.20 60.30 60.40 60.50 61.00 61.10 61.20 61.30 61.40 61.50 62.00 62.10 62.20 62.30 62.40 62.50 63.00 63.10 63.20 63.30 63.40 63.50 64.00 64.10 64.20 64.30 64.40 64.50 65.00 65.10 65.20 65.30 65.40 65.50 66.00 66.10 66.20 66.30 66.40 66.50 67.00 67.10 67.20 67.30 67.40 67.50 68.00 68.10 68.20 68.30 68.40 68.50 69.00 69.10 69.20 69.30 69.40 69.50 70.00 70.10 70.20 70.30 70.40 70.50 71.00 71.10 71.20 71.30 71.40 71.50 72.00 72.10 72.20 72.30 72.40 72.50 73.00 73.10 73.20 73.30 73.40 73.50 74.00 74.10 74.20 74.30 74.40 74.50 75.00 75.10 75.20 75.30 75.40 75.50 76.00 76.10 76.20 76.30 76.40 76.50 77.00 77.10 77.20 77.30 77.40 77.50 78.00 78.10 78.20 78.30 78.40 78.50 79.00 79.10 79.20 79.30 79.40 79.50 80.00 80.10 80.20 80.30 80.40 80.50 81.00 81.10 81.20 81.30 81.40 81.50 82.00 82.10 82.20 82.30 82.40 82.50 83.00 83.10 83.20 83.30 83.40 83.50 84.00 84.10 84.20 84.30 84.40 84.50 85.00 85.10 85.20 85.30 85.40 85.50 86.00 86.10 86.20 86.30 86.40 86.50 87.00 87.10 87.20 87.30 87.40 87.50 88.00 88.10 88.20 88.30 88.40 88.50 89.00 89.10 89.20 89.30 89.40 89.50 90.00 90.10 90.20 90.30 90.40 90.50 91.00 91.10 91.20 91.30 91.40 91.50 92.00 92.10 92.20 92.30 92.40 92.50 93.00 93.10 93.20 93.30 93.40 93.50 94.00 94.10 94.20 94.30 94.40 94.50 95.00 95.10 95.20 95.30 95.40 95.50 96.00 96.10 96.20 96.30 96.40 96.50 97.00 97.10 97.20 97.30 97.40 97.50 98.00 98.10 98.20 98.30 98.40 98.50 99.00 99.10 99.20 99.30 99.40 99.50 100.00 100.10 100.20 100.30 100.40 100.50 101.00 101.10 101.20 101.30 101.40 101.50 102.00 102.10 102.20 102.30 102.40 102.50 103.00 103.10 103.20 103.30 103.40 103.50 104.00 104.10 104.20 104.30 104.40 104.50 105.00 105.10 105.20 105.30 105.40 105.50 106.00 106.10 106.20 106.30 106.40 106.50 107.00 107.10 107.20 107.30 107.40 107.50 108.00 108.10 108.20 108.30 108.40 108.50 109.00 109.10 109.20 109.30 109.40 109.50 110.00 110.10 110.20 110.30 110.40 110.50 111.00 111.10 111.20 111.30 111.40 111.50 112.00 112.10 112.20 112.30 112.40 112.50 113.00 113.10 113.20 113.30 113.40 113.50 114.00 114.10 114.20 114.30 114.40 114.50 115.00 115.10 115.20 115.30 115.40 115.50 116.00 116.10 116.20 116.30 116.40 116.50 117.00 117.10 117.20 117.30 117.40 117.50 118.00 118.10 118.20 118.30 118.40 118.50 119.00 119.10 119.20 119.30 119.40 119.50 120.00 120.10 120.20 120.30 120.40 120.50 121.00 121.10 121.20 121.30 121.40 121.50 122.00 122.10 122.20 122.30 122.40 122.50 123.00 123.10 123.20 123.30 123.40 123.50 124.00 124.10 124.20 124.30 124.40 124.50 125.00 125.10 125.20 125.30 125.40 125.50 126.00 126.10 126.20 126.30 126.40 126.50 127.00 127.10 127.20 127.30 127.40 127.50 128.00 128.10 128.20 128.30 128.40 128.50 129.00 129.10 129.20 129.30 129.40 129.50 130.00 130.10 130.20 130.30 130.40 130.50 131.00 131.10 131.20 131.30 131.40 131.50 132.00 132.10 132.20 132.30 132.40 132.50 133.00 133.10 133.20 133.30 133.40 133.50 134.00 134.10 134.20 134.30 134.40 134.50 135.00 135.10 135.20 135.30 135.40 135.50 136.00 136.10 136.20 136.30 136.40 136.50 137.00 137.10 137.20 137.30 137.40 137.50 138.00 138.10 138.20 138.30 138.40 138.50 139.00 139.10 139.20 139.30 139.40 139.50 140.00 140.10 140.20 140.30 140.40 140.50 141.00 141.10 141.20 141.30 141.40 141.50 142.00 142.10 142.20 142.30 142.40 142.50 143.00 143.10 143.20 143.30 143.40 143.50 144.00 144.10 144.20 144.30 144.40 144.50 145.00 145.10 145.20 145.30 145.40 145.50 146.00 146.10 146.20 146.30 146.40 146.50 147.00 147.10 147.20 147.30 147.40 147.50 148.00 148.10 148.20 148.30 148.40 148.50 149.00 149.10 149.20 149.30 149.40 149.50 150.00 150.10 150.20 150.30 150.40 150.50 151.00 151.10 151.20 151.30 151.40 151.50 152.00 152.10 152.20 152.30 152.40 152.50 153.00 153.10 153.20 153.30 153.40 153.50 154.00 154.10 154.20 154.30 154.40 154.50 155.00 155.10 155.20 155.30 155.40 155.50 156.00 156.10 156.20 156.30 156.40 156.50 157.00 157.10 157.20 157.30 157.40 157.50 158.00 158.10 158.20 158.30 158.40 158.50 159.00 159.10 159.20 159.30 159.40 159.50 160.00 160.10 160.20 160.30 160.40 160.50 161.00 161.10 161.20 161.30 161.40 161.50 162.00 162.10 162.20 162.30 162.40 162.50 163.00 163.10 163.20 163.30 163.40 163.50 164.00 164.10 164.20 164.30 164.40 164.50 165.00 165.10 165.20 165.30 165.40 165.50 166.00 166.10 166.20 166.30 166.40 166.50 167.00 167.10 167.20 167.30 167.40 167.50 168.00 168.10 168.20 168.30 168.40 168.50 169.00 169.10 169.20 169.30 169.40 169.50 170.00 170.10 170.20 170.30 170.40 170.50 171.00 171.10 171.20 171.30 171.40 171.50 172.00 172.10 172.20 172.30 172.40 172.50 173.00 173.10 173.20 173.30 173.40 173.50 174.00 174.10 174.20 174.30 174.40 174.50 175.00 175.10 175.20 175.30 175.40 175.50 176.00 176.10 176.20 176.30 176.40 176.50 177.00 177.10 177.20 177.30 177.40 177.50 178.00 178.10 178.20 178.30 178.40 178.50 179.00 179.10 179.20 179.30 179.40 179.50 180.00 180.10 180.20 180.30 180.40 180.50 181.00 181.10 181.20 181.30 181.40 181.50 182.00 182.10 182.20 182.30 182.40 182.50 183.00 183.10 183.20 183.30 183.40 183.50 184.00 184.10 184.20 184.30 184.40 184.50 185.00 185.10 185.20 185.30 185.40 185.50 186.00 186.10 186.20 186.30 186.40 186.50 187.00 187.10 187.20 187.30 187.40 187.50 188.00 188.10 188.20 188.30 188.40 188.50 189.00 189.10 189.20 189.30 189.40 189.50 190.00 190.10 190.20 190.30 190.40 190.50 191.00 191.10 191.20 191.30 191.40 191.50 192.00 192.10 192.20 192.30 192.40 192.50 193.00 193.10 193.20 193.30 193.40 193.50 194.00 194.10 194.20 194.30 194.40 194.50 195.00 195.10 195.20 195.30 195.40 195.50 196.00 196.10 196.20 196.30 196.		

LỜI CHÚC NĂM MỚI

Hàng buôn Nguyễn-Đức-Nhuân ở chợ-rù
đường Vannier và nhà Hàng Lụa
ở đường Catinat

Kính lời mừng :
CHƯ QUI-VỊ THÂN CHỦ NĂM MỚI ĐẲNG VẠN SỰ NHƯ Ý

Tiền dịp xin nhắc chư qui-vị biết cho: chúng tôi ra mua bán đã
mười năm chẳng, hằng giữ một lòng thành-tín đối cùng bạn hàng,
cho nên khắp xa gần đều có tiếng đồn: biết

NGUYỄN-ĐỨC-NHUÂN

bán hàng hóa thiết tốt mà giá rẻ hơn các nơi. Đó là nhờ bốn hiệu lớn
hàng ngay nơi các chợ chế tạo, nên được giá rẻ.

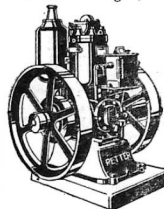
Xin chư liệt-quí lưu ý đến hiệu tôi, chúng tôi hết lòng thăm cảm.

Moteur Petter à Mazout

HÀNG J. J. CAIRNS

SAIGON: 22-24, đường Lefebvre.
CROTON: 215, đường Quai de Mytho.

Có trữ những mô-tơ chạy bằng dầu cang hiệu PETTER,
it tốn hao dầu và chạy êm lăm, về cách thức chạy cũng
tiện hơn các thứ máy khác, và những món phụ tùng lớn,
nhỏ đều có bán sẵn.
Chúng tôi cũng có bán thứ máy chạy bằng hơi khói, kêu
là GAZOGÈNE, thứ này không tốn dầu mỡ chi hết, chỉ tốn trấu
hoặc là củi dùng tiện lắm.

Cùng là qui ông muốn dùng
• Machine à vapeur, tức gọi là máy
hơi nước (Chaudière) Nội hơi
cũng tiện cùng là có thứ bơm trấu
cũng dùng. Mỗi thứ máy chúng tôi
đều có từ 1-1/2 mã-lực vì đến 5 mã-
lực thì dùng dầu lửa còn từ 6 mã-
lực vì dùng trấu 1200 mã-lực thì dùng
bằng dầu cang kêu là Mazout.

Bán và lắp ráp các thứ máy
xay gạo lớn và nhỏ (có thứ kêu
cối cà-phê) (Planters Mill) chạy mazout gazogène và trấu
có đủ đủ phụ tùng nhà máy.
Mua bán thật thà và chắc chắn.

TRƯỜNG NGUYỄN-VAN-MÙI

10, rue Martin des Pallières, 10
ngăn ga Dakao

SAIGON

Dạy các khoa sau đây rất chuyên môn, và
tự quyết rằng những học sinh của bản
trường khi xong học sẽ đứng thành tài.
Nên học-quyền muốn đứng rõ ràng học xin
đến tại trường coi cách dạy đó sẽ biết.

CHUYÊN DẠY KHOA:

BÚT-TOÁN THƯƠNG-MẠI - Thủ xếp đủ
cách tính sổ sách nhà buôn kiêm cả lời
lãi, dạy cách khôn khéo sai sót.

Giáo-sư: Cựu học-sanh trường cao đẳng
Hanoi, chuyên môn nghề bán toán hơn 5
năm.

NĂM MẶT VIẾT VÀ CÁC ĐỒ MẶT
IN TRONG NHÀ BUÔN.

Giáo-sư: Một người cựu thủ ký hàng buôn
rất thông thạo nghề kinh doanh.

VIẾT THƯ TỜ ĐƠN TRẠNG THƯ NHÀ
BUÔN. - (Khoa này dạy được).

Giáo-sư: một ông giáo chuyên môn về
khoa này. Dạy cách viết thư từ và chữ
hỏi về mẹo lặt lẻo.

Có đầu chi muốn hỏi cho rành xin viết
thư thường gửi.

Lãnh biên chép giấy tờ, đơn trạng bằng
mực viết, và in thơ từ, cahier des charges
bằng mực Duplenteur, làm mau và kỹ.

Lãnh biên chép sách nhà buôn (trường theo luật
tự luật và mau).

Việc trong nước

(Tiếp theo)

Thời việc chẳng đáng gì, tưởng
không nên viết giông dài làm rầu
tai độc giả, tôi chỉ xin có mấy lời để
nêu ba chữ "Cũng người Touraine"
ra đây hầu xin bạn Touraine ta nghĩ
thử coi và xin hỏi ông viết bài đó
ngủ sao?

Nghe đầu ông thán M' Cam có cho
người nhà vào làm, giờ là nếu quả
về tang chừng mà M' Cam lại oan thì
sẽ kiện đánh giá thì phải.

PHAN-VĂN-SƠN.

Cải thế lực khách trú ở Saigon

Ở Saigon hiện bây giờ về những
đồ tạp-huà như hộp quẹt, thuốc lá,
hàn, củi v. v. thì tự do khách trú
muốn lên giá bao nhiêu cũng được,
nếu đồng-bà ta không đứng thì
mua ở đâu mà dùng? Vậy, cho nên
khách trú có mở cái thí-đoạn ấy
ra mãi. Còn như thí heo, trong
tết thì tằm các một kilo, bây
giờ một kilo một đồng, mà
đồng-bà ta cũng phải mua, nếu không
mua thí heo của nó thì mua đâu?
Ôi thôi! chúng ta ngắm buồn-buồn
mua thí heo, nhấm mất lại mà trả
tiền cho nó. Xem như chỗ khó kiến
thiết heo như Dấu-tiểu một kilo còn
bảy chục, huống chi tại thành-hị mà
mắc quá vậy?

Ái là kẻ bề trên, trước kia ăn đồ
ăn mà có thí heo thì xin xét sao cái
quyền khách trú ở Saigon được lòng
quá vậy.

Một người đi chợ lại cáo.

Dua ngựa Saigon

Chứa chứa năm 5 Février 1928

Phần thưởng Negro

Dua tron, - 1000 m - 180 s - 40.
bản 350 \$
Annam 38,5 Van Tan II 40
Hong Anh 40 Huynh Liên 38,5
Scrible 38,5 Kim Lang 38,5
Van phi Long 38,5 Hong Binh 40

Phần thưởng Consolation

Dua tron 150 m. 180 s
Xich-Lân 42,5 Vang-Tai 42
Reine Claude 40,5 Phan-Phung 40,5
Vang-Long III 44,5 Ô-Ngọc 42,5
Kim-Phung 42 Vang-Ngọc 42,5
Belleville 44,5 Khau-Lung 40,5 P.5
Kim Filong 44,5

Phần thưởng Grand Prix

Đồ rào, 3e série: 2000 m. 180 s
Petit Boudier 40 Djam Sáp 44,5
Ngọc Lang 42,5 Ô-Phung 45
Anh Lo g 42

Phần thưởng Espérance

Dua tron 1500 m. - 330 s
Salmon 36,5 Faret 40
Xich I ong 38,5 Bonvelet 36,5
Lang Ngoc 36,5 Hung ngoc 36,5
Kim Sen 36,5 Maury 48
Angloa 38

Phần thưởng đội Sĩ Quan

Dua tron 3000 m. - 2 660 s
Filon d'or 6,3 Hat Long 48
Rouvet 53 Dragon 48
Rayon d'Or 50 Bon Filon 46
Huynh Long 48,5 Motor 44,5

Phần thưởng Gentlemen

Dua tron 1700 m. - Đồ chấp - 270 s
Plein de Joie Ngoc Lan
Expair Courant d'air
Bagutti

LỜI BÀN

I Đố thử nhất. - Ngựa chạy đó này
có gặp nhau hai lần rồi song chưa
có nên đăng giải thưởng như
Huynh Liên đã hứa với con
những tên đánh nỏ gagnant, con
Annam và con Vang Tan II cũng như
song phải kém hơn con Huynh Liên
vậy nên danh hai con này phare.
II Đố thử nhì. - Bám ngựa chạy
đó này cũng có gặp nhau hai lần rồi.
Con Dam-Phung giỏi hơn hết, kể con
Kim Filon, con Vang-Tai và con Ô-
ngọc. Con Dam-Phung đã thường
khỏi đoạt giải nhất nhì, còn ba con
kia có về hạng nhì hạng ba.
Tôi xin chỉ danh con Dam-Phung
gagnant, con Kim Filon và con Vang
Tai places.

III Đố thử ba. - Con Dam Sáp là
ngựa tài mà chữ nết nên sẽ ăn
đầy dư chừng, con Ô-Phung chạy
rảo có đoạt giải nhất một lần, con Anh
Long cũng không thể nào thì không
mất giải thưởng, mấy con kia d'rao.
Nên danh con Dam Sáp gagnant,
con Ô Phung places (con Anh Long có
thể tranh places với con Ô Phung đang).

Vị Đố thử tư. - Con Maury đoạt
giải nhất thường liên, song kỳ này
sợ ăn không được nữa vì phải chờ
nặng hơn mấy con kia 10 kilo. Con
Xich-Lân là ngựa giỏi mà không có
thời, nên phải về hoặc lạc đường.
con Salmon tuần rồi chạy quá hay
nếu không về thì không mất giải
thưởng, con Lutteur khá nhưng sau
tuần rồi sút nhiều, con Bonvelet
chạy về chừng tuần rồi đoạt giải nhì
và sau con Maury vì con Salmon và
con Xich Long nên nài, con Faret
không đủ sức chạy với đám ngựa này,
mấy con kia đủ để.

Theo ý tôi thì nên danh Xich Long
gagnant (trắng có tiền nhiều hơn
con Maury gagnant, con Maury và
Salmon places, còn có ghi con
Salmon thì danh con Bonvelet places.
Đố thử năm. - Đố hỏi này sẽ đoạt
toại lòng công chúng lắm. Ai cũng
trông nom chữ đến kỳ đua hội để
coi sức ngựa hơn thua thế nào. Còn
chủ ngựa trông cậy ngựa mình được
số bạc to.

Con Filon d'Or đã ăn hai kỳ độ
hồi rồi nên phải chờ nặng hơn hết.
Phần thì giá phải thì nặng con nên
phải danh những giải thưởng cho
còn khác. Con Rouvetet cũng có nặng
song con mạnh sức lại thêm nên
có chỗ trọng giá được. Con Rouvetet
phải sự con Hat-Long mà như là con
Bon Filon đã chỉ nhẹ hơn nhiều lại
lẻ tẻ này tấn phát lăm. Vậy chứ cả
nội cũng ít vì nài Thái là nài con
Bon Filon đã phải bị chém trong bình
con ai mà coi nỏ đáng như nài Thái.
Con Huynh Long lên làm song đã sức
sức từ hôm đầu mùa đến nay. Mấy
con kia không thể tranh giải nhất
nhi với bọn con này dạng.

Nên danh con Rouvetet gagnant,
con Bon Filon và con Hat Long places.
Đố thử sáu. - Đố này Tây coi. Vì ngựa
đang tên mà chưa cho biết phải chờ
nặng nỏ bao nhiêu nên không dám
chắc con nào nhất nhì dạng. Nên để
ý con Bagutti, con Ngọc Lan hơn hết.
Con Bagutti từ hôm đầu mùa đến
nay đều có về hạng nhì ba luôn, lại
tấn phát rất đoạt giải nhất qua
hay.

Vậy tôi danh con Bagutti gagnant,
con Ngọc Lan places

RACHGIA

Một sự thiệt hại lớn cho họ buôn
Tư tưởng nay xứ Rachgia, chẳng
có đầu thú tiến nước, những ghé
thương hồ, chờ hàng hóa đến bán, và
ghé tro g-xư.

Mà nhân từ đây, có Thầy hương
giáo Ngọc Lang Vinh-thanh-vân (Cháu
thành) có vào đôn tin Quan chủ tỉnh
Lalauretti, xin mua thuế tiến nước,
những ghé thương buôn dưới
sông.

Quan chủ tỉnh bên khu nhà và góp
chở về hồi, vậy chờ xướng đáng
hết một năm là bao nhiêu? thì của và
xin mua một năm đồng bạc (1000/100)
Quan chủ định năm ngàn đồng bạc,
500/100 của và chưa nhất định.
Cảnh hiện nay, quan chủ tỉnh nói với
hương giáo lang rằng quan năm 1928,
ngài sẽ làm lợi cho lang Vinh-thanh-
vân 500/100

Nay có lệnh quan trên cho phép
rồi, hiện cho Hương giáo lang đi
thầu đi, là vì lúc M. Hương giáo
Ngọc xin giấy gần cuối năm 1917 nên
lắm giấy tờ không kịp mà đầu giá.

Chắc ít tháng tới đây, sẽ đầu giá
bến nước, rồi đây về về nhà và đầu
dạng nữa.

Tại nơi đầu nhà của và lòng quyền
nhiên thế?
Lập bị giữ trên bờ, rồi sẽ còn bị
giữ dưới sông nữa, mà xét lại thì
người mua chịu thiệt-hại miếng là
cho họ há hòng cho loan, mà thân họ
của cha, thiệt hại cho mấy chục ngàn
quyền, thế kỷ

M. Hương giáo Ngọc, thấy gần, hiểu
chợ, tưởng rằng mình vào, đơn xin,
về những đũa bị yếu của mình, đáng
quan chủ tỉnh đồng lòng cho mình
không nghĩ mình hai đồng bạc, mà
sau của và sẽ để lợi, mà quan
chính cũng không giám cho mình.
Một cái đầu tiên loan của M. Hương
giáo Ngọc để lợi, cho những người
buôn lưng.

Vậy cho thầy Hương giáo Ngọc
nghĩ lăm sao?

DƯƠNG-QUANG-THINH

BACLIU

Tòa án lương tâm

Tên Long-Xem 18 tuổi, quê quán tại
làng Vinh-Trạch (BacLieu) theo anh là
L. N. (anh con nhà bác) coi giám sở
ruộng Bào sản cho anh. Long-Xem ở
đó một mình coi sóc các công việc
được nửa năm.

Chu L. N. nguyên có đem về một
cô thiếu-nữ, để tại sở ruộng đó, đáng
khi đến thăm ruộng mà rồi chuyển
cho vợ, Hóm gần tới L. N. đi nhặt
tiền cho mấy hôm ta điếu ở xa, để cô
và ở nhà. Đêm lại, Xem thấy cô ta
nằm ngủ một mình nên Xem mới
toan rình bỏ lăm chừng lần, không
để việc... chưa thành mà trốn đáng.

Sáng mai, Xem lén lén lại, nghĩ
sao không biết, Xem lấy giấy viết
một phong thơ gửi cho cha mẹ và xin
lời với anh mình, rồi giao cho
người cầm thư đi.

Người nhà chưa kịp cầm thư đi,
thì Xem đã lấy hóa báo đầu mình
mà cầu tự tử. Người nhà thấy vậy
hoảng lốt cho xuống xuống lập tức
đưa đến nhà thương BacLieu chữa
rò tành mạng ra thế nào, nhưng sau
ra một người như Xem biết ăn-nâng
cũng là ít có vậy.

D.

Người biết chơi đều mua

Máy hát hiệu « REX ARGENTIN »
vì máy này là một thứ máy Suisse rất
tốt, máy móc tinh xảo không hay hư
như mọi máy khác, đầu máy hiệu « mo-
neo » tiếng hát rất rành rẽ. Nhiều kiểu
kèm thời rất lịch sự, màu sơn rất nhã.

Máy này mới lại rất nhiều tại hiệu.

Au bon Marché Saigonnais

Nguyễn-Thăm

45, rue Violon - SAIGON

Xin viết thư hỏi sẽ gửi kèm mẫu.

Tại hiệu này lại có bán nhiều đồ
khác như đồ ăn-lăn: nón casques,
nón feutres, chemises, regates, gilet
v.v., pyjamas, v. v. Impermeables
nhiều kiểu rất tốt, đồng hồ CARIL-
LONS WESTMINSTER, Coffretet hiệu
PETIT JEAN và PHÉNIX.

Đĩa hát Victor các lương Văn-hi-
Bao và hát bộ Quảng-Lạc.

Xin mời quý khách tới coi bốn hiệu
tiếp trước từ tế, hoặc ở xa viết thư,
hỏi bốn hiệu sẽ hồi âm cần k.

Các qui ông, qui bà về coi Hội-chợ Saigon, thế nào cũng nên tới thăm tiệm

活伯杜 Do Batteat

HANOI, 18 JULES FERRY

Foire de Saigon, Série A, n° 28

Bán ròng đồ thêu màn

Ngang cũng xứ Nam-kỳ ngó qua

BÊN TÂY ĐAI LẠI 2 ngàn chỉ nón kiểu mới năm 1928.
Xin mời qui khách ghé qua
Bán về và bán tại giá thật rẻ!

Nowel arrivage de 2.000 Chapeaux Feutres
MODE 1928, à la MAISON TANG-NHANH-LONG - SAIGON

Bên-tây-tên chuyên bán các thứ con của bằng đồng và
mỹ và quần áo tây thực tế: hàng Smoking, serge,
Gamburine, hàng mốt là thật rồi!

Nhà số 40, số 84, Boulevard Bonnard
SAIGON

THĂNG LONG
(NHÀ SỞ ĐÓ)

Làm các công việc sơn hoa
vẽ nhà cửa và xe hơi, sơn bằng vật chất
Lam và sơn đồ thờ đồ mỹ-thuật để bài trí
đền thờ sơn vẽ vàng, đỏ thêu, thêu, đồ đồng,
hàng gốm, đồ sứ, đồ kim loại sơn vẽ, đồ sơn
sơn, sơn, sơn và kim loại sơn vẽ, đồ sơn.

SAIGON

408, Đường Cao-Khách

TU^S TƯƠNG ĐÔNG TÂY

Hiếu xưng nhưn ác, nhưn việc đạo lý ác ; hiếu tăng nhưn giả, diệc vi nhưn sở tăng.— (Thuyết uyên).

Nghĩa là : Hà hay nói chuyện xấu của kẻ khác thì kẻ khác cũng nói chuyện xấu của mình ; hà mình ghét người ta thì mình cũng bị người ta ghét.

Il vaut presque mieux avoir le cœur joyeux que la vie heureuse. Le cœur joyeux supplée à tout — (Fénelon).

Nghĩa là : Thà rằng cái bụng mình vui có khi còn hơn là cái đời mình sướng. Ở đời một cái bụng vui đã là đủ tất cả rồi.